

Magyarország Orchidea-flórájához.

Zur Kenntnis der Orchideen-Flora von Ungarn.

Irta: } Dr. Andrasovszky József (Budapest).
 Von: }

AZ 1915. év folyamán DR. DEGEN ÁRPÁD igazgató úr megbízásából néhány napig Trencsén megye déli részén botanizáltam. A kirándulás czélja elsősorban az volt, hogy az évekkel ezelőtt HOLUBY által Bogoszló és Csütörtök (ezelőtt Bohuszlavic és Stortek) falvak között a Vág folyó jobb partján elterülő lápos réteken felfedezett *Eriophorum gracile* KOCH-ot (= *E. triquetrum* HOPPE) a «Magyarországi Sásfélék» exsiccata részére meggyűjtsem.

Sajnálattal kellett azonban tapasztalnom, hogy — a szabályozási csatornák és árkok után ítélve — jelentékeny terjedelmű és annak idején bizonyára rendkívül érdekes láposterület immár a kultúrának esett áldozatul és jelenleg már csak az árkok mellett itt-ott feltűnedező *Phragmites*-ek és *Carex*-ek engednek hajdani vegetációjára következtetni.

Csalódottan hagytam el ezt a helyet és május 31-én Bossác-Nemespodhrágyon át a Lopenik alján elterülő Predpolen nevű völgyet kerestem fel, melyben több savanyú forrás van. S bár értékes növényekben és *Carex*-ekben nem volt hiány, a HOLUBY által gyűjtött *Carex*-hybrideket, minők a *C. Boeninghauseniana* WEIHE (*C. paniculata* × *remota*) és *C. axillaris* GOOD. (*C. vulpina* × *remota*), bár a törzsfajok nemesak hogy nagy mennyiségben megvoltak, de több helyen vegyesen is nőttek, nem sikerült megtalálnom.

Harmadnapon, azaz június 1-én végre kissé kedvezett a szerencse. A Končiti nevű völgy felső részében a patak sziklás partjain haladva néhány *Ophrys*-t pillantottam meg, melyeknél rögtön szembeötlött, hogy a labellumnak két feltűnően hosszú, szinte szarvacska-alakú dudora van. Mivel arra is volt megbízásom, hogy trencsényi utamról visszatérve a Mecsekhegységbe tegyek kirándulást és többek között igyekezzem ott megtalálni a NENDT-WICH által a múlt század 30-as éveiben felfedezett, de azóta újabban ott nem talált *Ophrys cornuta* STEV.-t (*O. bicornis* SADL.), s így a hazai *Ophrys*-fajokkal előzetesen már foglalkoztam, hirtelenében arra gondoltam, hogy az *O. cornuta*-val van dolgom. Tovább haladva a völgyben egy gondozott nedves rétre érkeztem, melyen szép *Orchis purpurea* és *O. militaris* példányokat találtam, szélein pedig nyárfák (*Populus pyramidalis*) díszlettek. Leg-

nagyobb meglepetésemre itt oly mennyiségben találtam meg a szóban forgó orchideát, hogy sikerült a Magyar Nemzeti Múzeum növénytani osztályának exsiccatója részére több száz példányban meggyűjteni.

Hazaérkezve tanulmányoztam ezt az érdekes növényt s arra az eredményre jutottam, hogy ez az *Ophrys fuciflora* fajkörébe tartozik, illetve némileg átmenetet képez az *O. fuciflora* és az *O. cornuta* között.

Az előbbitől háromkarélyú, erősen domborodó labelluma és a labellum két oldalkarélyán található s a labellum félhosszát is elérő szarvacskák által, utóbbitól szélesebb labelluma és rövidebb, de erőteljesebb szarvacskái által különbözik. A BECK által Boszniából leírt és szintén az *O. fuciflorá*-hoz tartozó *O. cornigerá*-nál ellenben, amely szintén hasonlít az *O. cornutá*-ra, a labellum osztatlan, nem pedig háromkarélyú.

Miután HOLUBY, ki hosszú ideig Nemespodhrágyon lelkészkedett, ezt a növényt már régebben gyűjtötte és annak idején *O. arachnites* MURR. néven — ami tudvalevőleg nem más, mint *O. fuciflora* (CR.) RCHB. — cserébe is bocsátotta, az ő tiszteletére nevezem el.

***Ophrys Holubyana* m.** Ex affinitate *O. fuciflorae* (CR.) RCHB., a qua differt labello trilobo valde convexo, lobulis lateralibus basi gibberibus in cornua labellum dimidium fere aequantia elongatis instructis. Ab *O. cornigera* BECK labello trilobo, ab *O. cornuta* STEV., cui valde similis, labello latiore et cornibus brevioribus distincta.

Végül legyen szabad e helyen még megemlékeznem arról, hogy az ugyancsak 1915 jún. 20-án a baranyamegyei Mecsek-hegységbe tett kirándulásom alkalmával közvetlenül a Pécsről a Tubes és a Misina alatt a Lapis nevű menedékházhoz vezető úton füves helyen *Anacamptis pyramidalis* és *Iris variegata* társaságában, szóval a NENDTWICH-féle helyen, sikerült több példányban megtalálnom az *O. cornutá*-t (*O. bicornis* SADL.) is, sajnos az idő előrehaladt volta miatt már erősen elvirított, sőt elszáradt példányokban, úgy hogy herbáriumi célra csak két példány volt használható és ezek közül is csak az egyikén volt a legfelsőbb virág igazán jó állapotban.

* * *

Bericht über die Entdeckung einer neuen, zwischen *O. fuciflora* und *O. cornuta* stehenden *Ophrys*-Art, welche der Verf. im Juni 1915. im Končiti-Tale bei Nemes-Podhrágy (Nordungarn, Komitat Trencsén) in zahlreichen Exemplaren gefunden hat; sie wurde dort schon vor vielen Jahren vom Pfarrer Jos. HOLUBY entdeckt, der sie s. Z. unter dem Namen *O. arachnites* vertheilt hat.

Die in Ungarn höchst seltene *Ophrys cornuta* STEV. (*O. bicornis* SADL.) fand der Verf. auf dem Mecsekgebirge bei Pécs, also an dem Standort wieder, wo sie s. Z. NENDTICH entdeckt hat. Es wurde behauptet, dass diese Pflanze dort nicht mehr vorkomme, was durch diesen Fund widerlegt wird.

Eine Dekade neuer Adventivpflanzen aus Böhmen.

Von: Prof. Dr. K. Domin (Prag).

Erst im Laufe der letzten Jahrzehnte wurde dem Studium der Adventivflora regeres Interesse entgegengebracht; den Arbeiten F. HÖCK'S, A. THELLUNG'S, ZIMMERMANN'S, J. MURR'S etc. gebührt hiebei besondere Erwähnung. Während Mährens Adventivflora in dem Buche HEINR. LAUS' «Mährens Ackerunkräuter und Ruderalpflanzen» (Mitteil. der Kommiss. zur naturwiss. Durchf. Mährens; Land- und forstwirtschaftl. Abteil. Nr. 2, 1908) eine eingehende Bearbeitung erfuhr, wurde die Adventivflora Böhmens bis in die neueste Zeit ungemein vernachlässigt.¹⁾ Dieser Umstand bewog mich zu der Zusammenstellung einer möglichst vollständigen Adventivflora Böhmens; das Werk wird in dem «Archiv für die naturwiss. Durchf. Böhmens» erscheinen, kann jedoch vorläufig infolge der durch den Krieg verursachten Schwierigkeiten nicht gedruckt werden, durch welche Verzögerung mir Gelegenheit geboten wird, die stets zufließenden Nachträge dem Manuskripte einzuverleiben. Das allgemeine Interesse, welches der Adventivflora entgegengebracht wird, veranlaßt mich jedoch, einige neue Zuwächse der böhmischen Adventivflora schon jetzt zu veröffentlichen.

1. *Avena sterilis* L.

(= *A. macrocarpa* MOENCH).

Diese Haferart ist im ganzen Mediterrangebiet (auch auf den Kanarischen Inseln), sowie im Oriente bis nach Persien heimisch; wir kennen sie auch aus dem österreichischen und kroatischen Küstengebiet, aus Istrien, Dalmatien und Slavonien; sie wächst auf Äckern, besonders als Unkraut in Getreidefeldern oder anderen Feldkulturen. In Mitteleuropa wurde sie nur sehr selten eingeschleppt beobachtet; in Böhmen erschien sie im Garten des verstorb. Pfarrers BOH. FLEISCHER in Sloupnice bei Leitomyšl im J. 1896 in mehreren Exemplaren, verschwand jedoch nach wenigen Jahren. Sie wurde daselbst keineswegs absichtlich ausgesät, sondern gelangte durch irgend einen Zufall

¹⁾ Eine provisorische Zusammenstellung veröffentlichte ich in der Böhm. Akademie der Wiss. 1916.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1917

Band/Volume: [16](#)

Autor(en)/Author(s): Andrasovszky Jozsef

Artikel/Article: [Magyarország Orchidea-flórájához. Zur Kenntnis der Orchideen-Flora von Ungarn. 110-112](#)